

§ 9**Barngrupperna i förskolan är för stora - stadens statistik ger en skev bild av verkligheten**

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2020/1444

Beslut

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ärendet

Förvaltningen anmälde ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 27 januari 2021, dnr 1.6.1-10081/2020.

Kommunstyrelsen har till utbildningsnämnden remitterat motionen ”Barngrupperna i förskolan är för stora – stadens statistik ger en skev bild av verkligheten” av Tina Kratz (V). Motionen beskriver att arbetsmiljön för förskolans personal blir allt stressigare, på grund av stora barngrupper och att barnens vistelsetid ökar. Motionären anser att stadens indikator för barngruppernas storlek inte stämmer med verkligheten, då indikatorn mäts 15 oktober och barngrupperna ofta är större under våren. Motionären yrkar på sju åtgärds punkter, bland annat att mäta barngruppers storlek som ett snitt över året, att målet för personaltäthet ska vara ett snitt för året och att införa en indikator för utbildade barnskötare.

Utbildningsförvaltningen håller med om vikten av en förskola med hög kvalitet och att det ska vara en bra arbetsmiljö i förskolan för både barn och personal. Förvaltningen anser att det finns många parametrar som behöver beaktas i helhet för att bedöma förskolans kvalitet, inte enbart barngruppers storlek, personaltäthet eller personalens utbildningsnivå. Att mäta barngruppers storlek som ett snitt över året kan ge en mer korrekt bild av verkligheten, men visar inte anledningarna bakom variationerna i barngruppernas storlek och ökar administrationen för stadsdelsförvaltningarna samt kan försvåra jämförelse med andra kommuner och fristående verksamheter i staden.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen.

behandlats vid funktionshinderrådets sammanträde den 10 februari 2021.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Yrkande

Ordföranden yrkade bifall till förvaltningens förslag.

Tina Kratz m.fl. (V) framlade ett eget förslag till beslut och yrkade bifall för detta.

Beslutsgång

Ordföranden ställde yrkandena mot varandra och förklarade sig finna att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservation

Tina Kratz m.fl. (V) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag:

- Att utbildningsnämnden bifaller motionen
- Att därutöver utöver anföra

Vi delar förvaltningens uppfattning att en förskola av hög kvalitet avgörs av flera parametrar, men vi anser ändå att de villkor som råder för barn och personal på förskolorna avgörs till stor del av de förutsättningar de har att erbjuda en lugn och kreativ miljö där barnen känner att de blir sedda varje dag. En avgörande förutsättning för detta är absolut personalens kompetens och erfarenhet, deras utbildningsnivå och möjlighet till vidareutveckling, men även arbetsmiljön. Motionen skrevs utifrån de många rapporter om att villkoren på förskolorna alltför ofta präglas av stress och en känsla av otillräcklighet hos personalen. Vi ser det i en hög sjukfrånvaro, rapporter om utbrändhet och andra stressrelaterade sjukdomar. Om det är vad förskolemiljön gör med personal så är det oerhört viktigt att beakta hur den miljön kan påverka förskolebarnen, och då främst de barn som har särskilda behov.

Vi vet att förskolan har långsiktiga positiva effekter på barns lärande och utveckling, och spelar en avgörande roll i att utjämna socio-ekonomiska effekter genom att barn från resursfattiga familjer drar störst nytta av att vistas i förskola. Den målmedvetna satsningen på förskolan i Sverige har gjort att den internationellt sett intar en särställning både vad gäller tillgänglighet, kvalitet och pedagogisk utveckling. Men för att den ska lyckas fullt ut anser vi att barngruppernas storlek behöver begränsas och förskolans kompensatoriska roll

förstärkas. Därför anser vi att det krävs en mer korrekt mätning av barngruppernas storlek för att ge sanningsenligare bild av den verklighet som barn och pedagoger verkar i.

Anledningarna till att barngrupperna varierar över året beror precis som förvaltningen säger framförallt på att det på hösten frigörs platser eftersom de äldsta barnen då börjar i förskoleklass, medan barn börjar på förskolan över hela året. Vi anser att det gör att det också är intressant att se detta avspeglas i statistiken. Med fler tillfällen för mätningar än dagens två tillfällen skulle ge ett bättre underlag för analys i syfte att förbättra kvaliteten såväl som för politiska beslut om resurser med mera till förskolan. Vi instämmer i att det är viktigt att bedöma flera faktorer för att bedöma en förskolas kvalitet, men vi anser att ett genomsnittstal över året skulle ge ett bättre underlag för beslut om förskolans resurser. Redan i dag mäts barngruppernas storlek även i april så ett första steg skulle kunna vara att lägga samman mätningarna och använda ett snitt av dem för att avgöra om kommunfullmäktiges mål uppnåtts. Det skulle ge en något korrektare bild utan att kräva mer resurser hos stadsdelsförvaltningarna.

Vi har stor respekt för den kompetens och kännedom som förskolornas rektorer och förskollärare har vad gäller organisation och arbetsfördelning såväl som indelning av barnen i olika grupper under olika delar av dagen. Men den definition av barngrupp som avses i statistiken bör för att underlätta jämförelser och underlätta analyser av verksamheter utgå från den definition som skolverket tagit fram. Personaltätheten är dock avgörande för att kunna dela in barnen i mindre grupper. Det är därför också intressant att kunna se det över året, vi ser fram emot att det skulle kunna möjliggöras i och med en utveckling av de systemstöden. Om det även skulle vara möjligt att få en bild av barnens vistelsetider så skulle det skulle tydliggöra hur personaltätheten ser ut över dagen. Barnens vistelsetider skiftar av naturliga skäl mellan olika förskolor och även mellan olika år. Men det vore intressant att se om det finns förändringar som är beständiga. Det kan vara avgörande information för att kunna balansera förskolans arbetsbörda med resurser. Information om personaltäthet och barngruppsstorlek är även viktiga parametrar för vårdnadshavare som söker förskola, och med den statistik som förs idag riskerar det bli missvisande.

Den handlingsplan för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare som påbörjades under förra mandatperioden har initierat ett viktigt utvecklingsarbete. Vi instämmer i att förbättringsarbetet är en kombination av åtgärder som stöder och påverkar varandra. Vår syn är att en begränsning

av barngruppernas storlek och fokus på att höja personaltätheten skulle gynna alla tio fokusområden som tagits fram. Det skulle öka möjligheten till dialog och delaktighet för både pedagoger och barn.

Vi är helt eniga med förvaltningen om vikten av utbildad personal, det gäller såväl förskollärare som barnskötare. Vi är medvetna om att det pågår ett gott arbetet med att öka andelen utbildad personal och det är positivt att andelen utbildade barnskötare kommer anges i den årliga förskole-rapporten. Vi instämmer även i det problematiska i att det saknas en nationell reglering av vad som ska ingå i barnskötarutbildningen. En tydlig nationell reglering skulle även underlätta möjligheten för utbildade barnskötare med lång erfarenhet av arbetet att validera sin kompetens.